

Activiteitenplan Huismus Cluster 520000 Hattem

Projectgegevens

Betreft: Activiteitenplan Huismus
 N.a.v.: Flora- en faunaonderzoek Cluster 520000 Hattem, september 2017
 Project: Sloop en nieuwbouw Triada Cluster 520000 Hattem
 Datum: 10-10-2017
 Opgest.: J. Mossink, ecooloog Ruimte voor Advies
 R. Harleman, natuur- en landschapsdeskundige

1. Inleiding

Eigenaar Woonstichting Triada is voornemens om 40 woningen verdeeld over 8 woonblokken te slopen en daarvoor in de plaats 50 appartementen en 10 grondgebonden woningen te realiseren. De appartementen worden verdeeld over meerdere woongebouwen bestaande uit drie woonlagen. De groene uitstraling van de wijk wordt in de nieuwe situatie versterkt. Uit onderzoek is gebleken dat door sloop 6 vaste, jaarrond beschermde nestplaatsen van de Huismus verloren gaan. Hiervoor is een ontheffing nodig. Een ontheffing wordt uitsluitend verkregen wanneer aan onderstaande voorwaarden voldaan wordt:

- Geen andere bevredigende oplossing
- Sprake van een in de wet genoemd belang
- Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort

Voorliggend activiteitenplan dient ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag. Details met betrekking tot het uitgevoerde natuuronderzoek zijn beschreven in het document "Flora- en faunaonderzoek Lippenoordweg e.o., Hattem" (Ruimte voor Advies 2017).

Afb. 1: Globale ligging plangebied (rood kader). Bron ondergrond: provincie Gelderland.

2. Aanpak t.a.v. uitstip van uitvoer/planning

Periode van uitvoering: oktober 2017 – november 2018 (exacte periode nog onbekend).

De sloopwerkzaamheden zijn gepland buiten de gebruikelijke broedperiode van huismus. Sloop zal namelijk in principe plaatsvinden in de periode oktober - half maart, waarbij de exacte periode afhangt van het moment dat de ontheffing verkregen wordt. Het broedseizoen van Huismus loopt door tot half augustus, de vaste verblijfplaatsen worden niet gebruikt in de periode waarin sloopwerkzaamheden plaatsvinden. Het is mogelijk dat huismussen bij gunstige omstandigheden overgaan tot een laat vervolglegsel. Het komt in uitzonderlijke gevallen voor dat nesten in september nog in gebruik zijn voor het grootbrengen van jongen, geheel uit te sluiten is dit op voorhand niet. Indien werkzaamheden aan woningen met vaste verblijfplaatsen in de eerste helft van september starten kan bij twijfel een deskundige op het gebied van broedvogels vaststellen of de nesten verlaten zijn. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, werkzaamheden mogen nooit leiden tot verstoring van nesten met eieren of jongen.

Naast het broedseizoen vallen ook perioden met aanhoudende kou onder de noemer "kwetsbare periode". Mussennesten mogen ook in een dergelijke koudeperiode niet aangetast worden. Een huismusdeskundige moet bij twijfel ingeschakeld worden om te bepalen of er sprake is van een kwetsbare periode.

Werkwijze sloop

De sloop per blok duurt circa 1 week (incl. steigerbouw en -afbraak). De blokken worden gefaseerd gesloopt. Gestart wordt met de woonblokken aan de Lippenoordweg, waar geen Huismus is aangetroffen. De sloop gaat met de nodige voorzichtigheid, waarbij de eerste pannenrij handmatig wordt verwijderd. De sloper heeft daardoor de mogelijkheid om bij onverwachte aanwezigheid van dieren de sloopwerkzaamheden vroegtijdig stil te leggen en uit te wijken naar een ander huizenblok.

Tijdelijke voorzieningen

In juni 2017 zijn onder ecologische begeleiding 6 nestkasten van het type 3-in-1 opgehangen aan geschikte gevels van appartementengebouwen binnen 200 meter van de huidige nestlocaties, nabij de kruising Lippenoordweg - Schuttenakker. Een 3-in-1 nestkast biedt in de parktijk plaats aan 2 broedparen. Voor ieder broedpaar worden dus twee tijdelijke nestlocaties gecreëerd. Er is veel dekking in de vorm van struiken en coniferen, bovendien is voedsel ruim voorhanden doordat er veel senioren wonen die vogels voeren. Daarnaast zijn er tientallen woningen met geschikte tuinen in de omgeving van het cluster waar momenteel ook Huismussen leven.

De nestkasten mogen pas verwijderd worden wanneer de nieuwe permanente voorzieningen minimaal 3 maanden functioneel zijn. Bovendien mogen nestkasten niet tijdens het broedseizoen verwijderd worden, tenzij een huismusdeskundige vaststelt dat de kast niet in gebruik is.

Permanente voorzieningen

In het nieuwe plan worden, naast een aantal appartementengebouwen, 10 seniorenwoningen of levensloopbestendige eengezinswoningen gebouwd die beschikken over een pannendak. Per woning wordt minimaal 2 strekkende meter vogelvrije geplaatst onder de onderste pannenrijen, waardoor vergelijkbare nestplaatsen ontstaan als in de huidige situatie. De minimaal 20 strekkende meter vogelvrije is ruimschoots voldoende om het verlies van 6 vaste rust-/verblijfplaatsen te compenseren. Ten opzichte van de huidige situatie is er in de nieuwe opzet meer ruimte voor opgaand groen en er wordt ruimte voor oppervlaktewater gecreëerd. Hierdoor zal ook de omgeving van de nestlocaties voldoen aan de eisen die mussen stellen, zoals schuil-

Afb. 2: Locatie tijdelijke nestkasten (gele ovaal) t.o.v. plangebied met te slopen woningen (rood kader). De afstand bedraagt minder dan 200 meter (oranje pijl) Bron ondergrond: provincie Gelderland.

Afb. 3: Schets nieuwe situatie met toekomstige locaties vogelvides (rode kaders). Bron: Triada woondiensten 2017.

en foerageermogelijkheden. Vogelvides hebben op grote schaal hun effectiviteit bewezen in soortgelijke projecten waardoor met voldoende mate van zekerheid de toekomst van de Huismus in het plangebied gewaarborgd is.

Overzicht maatregelen

jun '17:	ophangen tijdelijke Huismus-kasten (reeds uitgevoerd), type 3-in-1, in totaal 6 stuks.
jul-sep '17:	vooroverleg en afstemming met initiatiefnemer en aannemer
jul-sep '17:	overleg met B. Reukers, Triada t.b.v. sloop en voorzieningen nieuwbouw
sep '17 - mrt '18:	uitvoer sloopwerkzaamheden (afhankelijk van doorlooptijd ontheffingstraject)
juni -> '18:	nieuwbouw, aanbrengen permanente voorzieningen Huismus
2019:	verwijderen tijdelijke nestkasten (buiten kwetsbare periode, min. 3 mnd nadat nieuwe voorzieningen functioneel zijn (te bepalen door huismusdeskundige).

3. Andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging)

Sloop en nieuwbouw is voor Triada geen voorkeursmethode, maar noodzakelijk wanneer renovatie niet haalbaar is. In dit geval gaat het om woningen met asbest in gevels en kit, een matige bouwkwaliteit en slechte materiaalkeuze zoals houten vloeren. Triada geeft aan dat de levensduur van de woningen is verlopen. De gezondheid van bewoners loopt hierdoor gevaar. Dat zorgt ervoor dat renovatie geen reële optie is.

De ingreep is locatiegebonden, er zijn in dat opzicht geen alternatieven. Het proces van sloop is enige jaren geleden in gang gezet, waardoor momenteel vrijwel alle woningen leeg staan (>95%).

Het alternatief van renovatie heeft overigens geen ander effect op Huismus tot gevolg dan de voorgenomen sloop en nieuwbouw. De renovatie zou zo omvangrijk zijn, inclusief nieuw dakbeschot, dat ook in dat geval de nestplaatsen verloren zouden gaan. Voor het tijdstip van uitvoer zijn geen betere alternatieven voorhanden. De werkzaamheden zijn bewust na afloop van de broedperioden van Huismus gepland om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook bij aanhoudende vorstperioden worden geen huizenblokken met mussennesten gesloopt omdat mussen de nesten dan gebruiken ter bescherming tegen de kou. Tijdens de nieuwbouw worden direct voldoende permanente vervangende voorzieningen gerealiseerd. De permanente voorzieningen komen zoveel mogelijk overeen met de huidige verblijfplaatsen wat locatie betreft.

4. Maatregelen zorgvuldig handelen: begeleiding van een ecooloog

Van de werkzaamheden vindt terugkoppeling plaats met de ecooloog op tenminste drie momenten:

- Vooraf bij planning en vaststellen uitvoer met Triada (opdrachtgeversoverleg). Dit heeft reeds plaatsgevonden.
- Vooraf aan de aanvang van de werkzaamheden met de aannemer (overleg omtrent aanpak en check van de voorwaarden van de ontheffing, opstellen werkprotocol). Dit is in gang gezet.
- Bij aanbrengen van de permanente verblijfplaatsen (keuring van de voorzieningen)

Extra overleg vindt plaats bij: 1. Calamiteiten; 2. Afwijking van de planning.

5. Gunstige staat van instandhouding

Voor iedere nestplaats die binnen het projectgebied verloren gaat worden minimaal 2 alternatieve nestplaatsen gerealiseerd. Schuilmogelijkheden en foerageergebied worden niet aangetast, door de noodzaak van sloop is er sprake van het tijdelijk vermindering van leefgebied, dat gefaseerd minder geschikt raakt. Omdat er voldoende alternatief leefgebied voorhanden is en buiten de kwetsbare periode wordt gewerkt, leidt met zekerheid niet tot significante effecten op mortaliteit of voortplanting. Het is een tijdelijk (mogelijk) effect. Het potentiële verspreidingsgebied na afronding van het project is gelijk aan de huidige situatie.

Huismussen komen veel voor in deze woonwijk van Hattem (zie o.a. afb. 3.1 in "Flora- en faunaonderzoek Lippenoord Hattem e.o.", Ruimte voor Advies 2017), de plaatselijke staat van instandhouding is hoogstwaarschijnlijk gunstig. Het betreft woonblokken (deels koop en deels huur) en vrijstaande woningen. De bebouwing bestaat overwegend uit grondgebonden bebouwing met pannendaken. De wijk is niet zo rijk aan structuurgroen (wel veel gazons), maar staat op veel plaatsen in verbinding met het buitengebied en met bredere groenstroken. Er is in de nabijheid voldoende foerageer- en schuilgelegenheden voor Huismussen. Door het plaatsen van steigers is er weliswaar sprake van een tijdelijke beperkte verstoring van foerageergebied en dekking rond de huidige verblijfplaatsen, maar dit heeft geen wezenlijk effect op de functionaliteit van de leefomgeving als geheel omdat er voldoende alternatieven in de directe omgeving overblijven. Door de ruime en groene opzet van de nieuwbouw gaat de geschiktheid van het leefgebied er waarschijnlijk licht op vooruit ten opzichte van de huidige situatie. De trend van regionale huismuspopulaties is waarschijnlijk stabiel in de dorpen langs de Veluwe en IJssel, hoewel harde cijfers ontbreken. Wel zijn door renovatie- en sloopprojecten waarschijnlijk minder potentiële geschikte gebouwen beschikbaar voor onder andere mussen, waardoor het creëren van mogelijkheden in nieuwbouw- of renovatieprojecten in het algemeen noodzakelijk is om cumulatieve effecten zoveel mogelijk teniet te doen.

6. Wettelijk belang

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het wettelijk belang "Volksgezondheid of openbare veiligheid". De woningen verkeren in slechte staat (tocht, schimmel) en zijn asbesthoudend. Dit brengt de gezondheid van bewoners in gevaar. Ingrijpen is gewenst omdat de risico's in de toekomst anders nog groter worden doordat de staat van de woningen verder zal verslechteren. Naast dit wettelijk belang is er tevens sprake van een groot openbaar belang, namelijk voorzien in de toenemende behoefte aan levensloopbestendige woningen. Door de vergrijzing ontstaat een groot tekort aan dergelijke woningen. Voor soorten van de VR is dit echter geen geldig belang.

